Štev. 17. V Ljubljani, dne 16. septembra 1924. IV. leto.

List izhaja dvakrat na mesec. Posamezna št. 75 p Naročnina mesečno 1·50 D. Rokopisi se vračajo. Nefrankirana p[illegible] se ne sprejem

VOJNI INVALID

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo in upravništvo v Št. Peterski vojašnici.

Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.

Državna licijske knjižnica Ljubljana

Razmišljanje o načrtu invalidskega zakona.

Kakor vidimo iz poročil dnevnega časopisja, je načrt bodočega invalidskega zakona dovršen. Iz »Slovenca« posnemamo dne 7. t. m. sledeče podrobno poročilo o invalidskem zakonu.

Beograd, 6. septembra. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Behmen in ekspert za invalidski zakon dr. Jež ter predstavniki invalidskega društva so danes pretresali invalidski zakon, ki bo za nekaj dni tudi stilistično izdelan in oddan ministrskemu svetu v odobritev. Glede zakona, ki se imenuje zakon o državnem priznanju podpore in zaščite vojnih invalidov in v vojni umrlih oseb, so se popolnoma sporazumeli. Zakon vsebuje najmodernejše določbe za vojne invalide in navaja vse možne podrobnosti o invalidskem vprašanju. Navesti hočemo samo nekatere določbe tega zakonskega načrta. Dobrote tega zakona so deležne invalidske rodbine, v katere se računajo zakonite žene, zakonski in nezakonski otroci, adoptirani otroci in sirote umrlega invalida, pa tudi civilne osebe, ki so bile odvisne od umrlega invalida. Zakon priznava pravico do državne podpore siromašnim staršem, ki so za delo nesposobni, kakor tudi maloletnim bratom in sestram, ako jih je umrli vzdrževal. V zakonskem načrtu so poglavja o takozvani socialnoekonomski pomoči, potem določbe o penziji invalidov in invalidskih vdov, nato določbe o pregledu invalidov, o pravu na penzijo in o odkupu invalidnin. Nadalje določbe o invalidskih društvih ter prehodne in zaključne določbe.

Izmed podrobnih določb navajamo pravico do brezplačnega zdravljenja, ki se priznava invalidom ne samo za invalidske bolezni, nego tudi za bolezni, ki niso v direktni zvezi z invalidnostjo in sicer siromašnim invalidom z najmanj 70% invalidnosti. Zakon zamišlja tudi zdravstvene zadruge za invalide. Ravnotako določa načrt, da se morejo ne samo invalidi, nego tudi vdove in sirote zdraviti po toplicah ter so oproščene vseh kopališčnih taks. Tuberkulozne vdove in njihovi otroci imajo pravico do brezplačnega zdravljenja v vseh zdravstvenih zavodih.

Zakon ima tudi določbe za usposabljanje invalidov za praktične stroke v obstoječih ali specijelnih invalidskih šolah. Po največ dveh letih bodo usposobljeni za samostojno delovanje tisti, ki se bodo hoteli usposobiti kot obrtniki, in se bodo usovršili v zadružnih delavnicah, ki bodo poleg invalidskih šol. Za časa šolanja ne izgubijo penzije, nego bodo dobivali gotovo plačo. Določena so tudi prepotrebna posojila za kmetske invalidske družine. Invalidi obrtniki dobe orodje po treh letih v svojo last. Zakon zamišlja razne invalidske zadruge, katerih člani bodo uživali prednosti pri podeljevanju raznih služb in koncesij in bodo morale prispevati za osrednje invalidsko društvo. Tudi posredovalnice za delo se bodo morale pod enakimi pogoji ozirati na invalide, ki bodo imeli prvenstvo pri oddaji služb. Podjetja bodo zavezana, da dajo prednost invalidom, ako so invalidi za dotično službo enako usposobljeni in bodo v nasprotnem slučaju morala plačati kazni. V zaščito invalidov je določeno, da manjša sposobnost invalida ne sme biti razlog za odpust ali napredovanje. Manjša plača se more določiti invalidu le, ako v svojem delu zaostaja za zdravim delavcem. Za spore v tem slučaju je določeno posebno sodišče. Na železnicah in ladjah dobe invalidi brezplačno vožnjo za gotove slučaje, v ostalih slučajih pa imajo pravico do četrtinske vožnje. Njihove vdove in otroci pa imajo pravico do polovične cene.

Invalidi z 20 odstotki invalidnosti dobe na leto 1080 Din podpore, za vsakih nadaljnjih 10 odstotkov invalidnosti se poveča podpora za 540 Din, tako da bodo dobivali invalidi s 100 odstotki invalidnosti 5400 Din, popolnoma nesposobni se bodo vzdrževali celo življenje v invalidskih domovih.

Natančne določbe so tudi glede ugodnosti invalidov-častnikov in državnih uradnikov. Tem se bo priznalo povišanje njihovih osnovnih in činovnih plač za 15 odstotkov kakor za uradnike, ki po dovršeni službeni dobi še ostanejo v službi. Tudi za vdove vojnih invalidov določa zakon pokojnine. Je pa razlika za vdove z otroci in brez otrok in sposobnimi za delo. 1080 Din na leto bodo prejemale vdove, ki so stare pod 45 let in še sposobne za delo. One, ki so za delo nesposobne ali starejše nego 45 let, pa bodo dobivale 1620 Din na leto. Vdove z otroci bodo dobivale 2160 Din zase in za vsakega otroka po 540 Din na leto. Sirote vsaka po 540 Din, siromašni roditelji umrlega invalida 1080 Din. Bratje in sestre 1600 Din, ako jih je umrli invalid vzdrževal.

Pravic do teh ugodnosti zakona pa nimajo *1. tisti, katerim je država na drug način zasigurala čisti prihod, ki je večji od teh podpor;* 2. ki so dobili brezplačno zemljo; 3. *ki plačajo več neposrednega davka, nego je to v zakonu določeno.*

Zakonski načrt priznava invalidska društva kot legalne zastopnike invalidov in vseh onih, na katere se zakon nanaša. Določa tudi načelo, da veljajo vse določbe v enaki meri za vse pokrajine v celi državi kakor tudi način, kako se bodo popravile krivice, ki so jih napravile dosedaj invalidske komisije.

Ugotovilo se je, da je v državi osebnih invalidov 70.000, vdov 175.000, otrok 180.000, invalidskih sirot brez očeta in matere 20.000, staršev 15.000, invalidskih bratov n sester pa 10.000, ki spadajo pod invalidski ziakon in bodo uživali njegove dobrote.

Poročilo nam v kratkih potezah predoči smisel celega načrta, ki v podrobnosti in stilizaciji izgleda, da je širokopotezen, ker vsebuje precej novega, kar nam dosedanji začasni zakoni in odredbe niso nudili. Sicer je v marsičem še nerazumljiv, vendar se da jedro posneti.

Med posameznimi poglavji o katerih govori gornje poročilo moramo posebno povdarjati poglavja o socialnoekonomski pomoči, o odkupu invalidskih pokojnin in o invalidskih društvih. — Vse to je novo, kar dosedaj nismo imeli. Socialnoekonomske določbe, kakoršne bo obsegal nov invalidski zakon nam je nekoliko razjasnil o priliki zadnje ankete g. dr. Jež. V prvi vrsti se stremi za tem, da se nudi invalidom čimveč možnosti za gospodarsko osamosvojitev. Zato bodo obsegale točke socijalnoekonomskega poglavja določbe o dajatvi zemlje in raznih koncesij ter privilegijev posameznikom in udruženju. Namerava se upostaviti in okrepiti tudi invalidske zadruge, ki naj bi nudile močne gospodarske pogoje skupinam vojnih žrtev in mnogim zaposlenje. Namerava se nam pomagati, da na lasnih močeh vpostavimo slične obrate, kakor jih imajo danes že močno razvite naši tovariši v Čehoslovaški. V prvi vrsti se smatra za najboli važno, da bi invalidi sami lahko prevzeli izdelavo protez poleg drugih mehaničnih del, ki bi nudili dosti zaslužka. Država pa naj bi naročila proteze v takih invalidskih delavnicah proti primernemu plačilu. Veliko važnost se polaga tudi na zdravstvene zadruge, kjer bi se nudila zadravstvena pomoč za vse bolezni bodisi invalidom, vdovam ali sirotam. Baje imajo v Srbiji že nekaj takih naprav, po vzorcu Ameriških misij, ki se obnesejo za jako praktične in koristne. Poleg tako zamišljene možnosti zdravljenja, nudil bo zakon tudi pravico brezplačnega zdravljenja na državne stroške siromašnim težkim invalidom od 70% naprej za vse bolezni, ako izvirajo iz vojne ali ne. Ako bo dana možnost invalidom, vdovam in sirotam zdraviti se v toplicah s tem, da bodo oproščeni vseh kopaliških takst je vprašanje, ker je poleg kopaliških taks treba plačevati drago oskrbo, ki gotovo ni zapopadena med temi taksami, ki so samo za kopanje in kvečjemu še za stanovanje. Na vsak način pa bo marsikomu v veliko olajšavo.

Zelo važno in socijalno je brezplačno zdravljenje tuberkuloznih vojnih vdov in sirot.

Kar se tiče učenja in usposobljenja za delo mislimo, da ni pričakovati dosti izprememb.

Nudila pa se nam bo koristna ugodnost za katero smo se energično borili pri izdelavi dosedanjih načrtov in to je, da bodo podjetja zavezana dajati pri sprejemanju uslužbencev prednost invalidom pri enaki sposobnosti in sicer pod kaznijo. Kdar pozna, današnje delavsko in obrtno gibanje, mora uvideti, kako se danes vse brani invalidov. Samo beseda »invalid«, daje torej manj vredno kvalifikacijo in povod odklanjanja, kakor da se je treba otresti balasti.

Skoro v vseh slučajih pa se invalidi izkažejo za popolnoma enakovredne delavce. In ako bi ne bili, ali niso tudi privatna podjetja dolžna posebno ona, ki so si stvorila velikanske kapitale in obsežne delavnice na račun in od koristi vojne medtem, ko smo invalidi krvaveli, nudili nekaj olajšav? Ali smo mar krvaveli zase, ko stojimo danes nagi in bosi pod milim nebom pohabljeni in stokrat večji reveži kot pred vojno?

Ako ne dado sredstev, da bi lahko brez dela živeli, nam vendar ne morejo odrekati poštenega zaslužka z delom žuljevih rok. Zato je pravzaprav žalostno, da se mora kaj takega predpisavati z zakonom, ker ni toliko hvaležnega sočutja med samimi posedujočimi deladajalci.

Dobili bomo ugodnosti pri železniških in parobrodnih vožnjah. Invadili bodo plačevali četrtino, vdove in sirote pa polovico in sicer za privatna potovanja. Sicer poročilo o načrtu ne pove, ali bodo take vožnje dovoljene s kakimi omejitvami, vendar pa ne bo prevelikih žrtev, ako se to dovoli neomejeno in za poljubne slučaje. Saj imajo naši tovariši v drugih deželah zelo obsežne koncesije v tem oziru. Pomislimo, koliko društev je pri nas deležnih olajšav pri vožnji, to pa skoro poveličuje promet in njegove dohodke.

Pokojnine se bodo zvišale na predvojne prejemke, po zlati valuti.

Pravično je, da se pri visokosti pokojnin stopnjuje po procentih nesposobnosti. Zelo velikega praktičnega pomena je pravica preskrbe nesposobnih invalidov hiralcev po domovih, ki jo bo nudil zakon. V tem oziru smo se zelo borili, da bi osigurali eksistenco hiralcem v posebnih hiralnicah. Pomisliti je namreč treba, da se staramo in da bomo imeli vedno več nesposobnih hiralcev.

Nejasno pa je poročilo glede invalidov državnih uradnikov. Za 15% se jim bodo povišale plače. Bolj pravično je, ako jim bo zakon nudil stalnost v službah, da ne bodo predmet izpodrivanja ter redukcij. Dasedaj se zdi, da so imeli prednost v državnih službah ravno pri redukcijah.

Tudi bi bilo na mestu, da jim zakon skrajša službeno dobo vsaj za pet let.

Bojimo se pa, da ne bi vse dobrote, ki smo jih dosedaj našteli postale sama poželenja, ker poročilo našteva tudi, da bo imel zakon v sebi veliko globo, ki lahko vse kar naenkrat zbriše kar je v njem zapisanega.

Pravic do ugodnosti po invalidskem zakonu nimajo:

1. Tisti, katerim je država na drug način zasigurala čisti prihod, *ki je večji od teh podpor.*

Pomislimo, da z največjo pokojnino 100% invalida 5400 Din na leto nikakor ni mogoče živeti, kaj pa še z onimi, ki jih bodo prejemali mani odstotni invalidi. Toraj ako hoče invalid živeti mora imeti večji dohodek in do tega mu bo pomagala država z reedukacijo, naklonitvijo zemlje, trafike ali s službo. Ne moremo pojmiti,

da bi zakon na tak način skoro vse odvzel in bi bili celo ob one malenkosti, ki jih sedaj imamo.

2. Oni, ki so dobili brezplačno zemljo. Gotovo je, da bodo dobili dotični precejšnjo vrednost, vendar pa se jih ne bo moglo izkuljučiti od vseh pomoči oziroma ugodnosti po zakonu.

3. Oni, ki plačujejo več neposrednega davka nego je to v zakonu določeno.

Davčna podlaga bo znašala kakor nam znano 30 Din in sicer so to samo neposredni davki.

Tudi taki invalidi, ki morajo biti sicer na vsek način bolje situirani ako plačajo toliko neposrednega davka, morajo dobivati vsaj gotove delne ugodnosti po zakonu.

Udruženje vojnih invalidov bo zakon dal dalekosežna pooblastila za njegov pravilni razmah in ga priznaval za legalnega zastopnika vojnih žrtev.

Kakor že uvodoma rečeno bo zakon v svoji stilizaciji marsikaj pokazal in so sedanja poročila le nekako ogrodje. Upamo, da se bo dalo še poprej izbaciti in popraviti vse kar bi znalo ovirati njegovo popolnost za pravično regulacijo vprašanja vojnih žrtev. Pri tem upamo na svojo preiskušeno borbo za pravice in na razsodnost avtorja g. dr. Ježa, ki pozna popolnoma naš položaj.

*

Naše največje težnje.

Medtem, ko pazno zasledujemo bodočo regulacijo vprašanja vojnih žrtev stremimo tudi za tem, da ne ostane pri sedanjem stanju ono kar je zagrešeno.

Začasni invalidski zakon in odredbe so se do sedaj izvajali točno le takrat, kadar je šlo v škodo zaščitencev, ako bi se pa tudi v dobro izvajali popolnoma, ne bi bilo toliko nedostatkov za katere kričijo enoglasno vse vojne žrtve v državi.

Povsod vladajo ene in iste težnje, ki zahtevajo, da bi se poleg novega invalidskega zakona, ki bo reguliral vprašanje žrtev za bodočnost, popravile tudi storjene krivice, sicer si ne moremo misliti pravične ureditve vprašanja.

Ako ima sedanja vlada resno voljo rešiti pravično vprašanje vojnih žrtev, ji polagamo na srce naše največje težnje, posebno pa ministru za socijalno politiko g. dr. Behmenu, da jih zastopa in dovede do uresničenja.

In sicer so sledeča vprašanja, brez katerih si ne moremo misliti pravične ureditve:

1. Popraviti se mora stanje, ki so ga izvedle Specijalne invalidske komisije in Specijalni invalidski sud. Redukcije po večini niso upravičene. V Sloveniji imamo nad tretjino vojnih žrtev, ki so deloma že reducirane, deloma pa še pripravljene za redukcijo.

Kakor so bile špecijalne komisije brez vsake podlage ustanovljene, tako so tudi poslovale in izgleda kakor, da bi delale sistematično iztrebljevanje.

Ako vpoštevamo, da so imele redne nadpregledne komisije natančne predpise in zakonske določbe je izključeno, da bi napravile kaj proti postavnega. Vsak invalid je bil po večkrat pred redno nadpregledno komisijo. Danes najti nad tretjino upravičencev je nemogoče. S tem se negira tudi delo rednih komisij. Zakaj se v redukcijskih odlokih niti ne navede vzroka? Zato smatramo vse vojne žrtve enoglasno, da so redukcije neopravčene in ne smejo veljati.

Treba je dati vsem priadetim možnosti, da obnove svoje postopanje. Bodoči zakon naj bi v prehodnih določilih to izrecno dovolil. Brez take poprave, ostane v našem vprašanju nezaceljiva rana in krut nacionalen udarec po onem, kar je faktično prizadela vojna. Ne moremo prepuščati, da bi prave vojne žrtve ostale nezaščitene in izbacene.

2. Uredi naj se pokojninsko vprašanje. Treba je takoj, da se rešijo vsi akti, ki stoje že na mesece in leta pri pokojninskem referatu. V kolikor jih ima pokojninski sud v Beogradu, naj se pošljejo takoj rešeni nazaj. Ne sme se pripuščati, da bi vojne žrtve čakale na leta za pokojnino, ki jim po zakonu pritiče redno vsak mesec. Imamo že miljone na zaostanku. Proračunska kritja so minula in kje bomo našli druga? Rednim sodiščem, ki imajo danes reševati glede naših pokojnin, se mora dati možnost in navodila, da v kratkem rešijo vse zaostale akte.

Treba je organizirati kredite za pokojnine, ki so na zaostanku in za bodoče.

3. Invalidska uprava naj ostane skupna. Ne sme se delati več kompetenc. Pri tem naj bi omenili, da tudi pokojninsko vprašanje ne bi imela reševati sodišča. Skupno s statistiko in drugimi vprašanji, ki so med seboj v tesni zvezi se da to bolje, točneje in hitreje izvrševati.

Invalidski upravni uradi in zavodi se ne smejo zmanjševati. To kaže popuščanje na oskrbi, ki je šla posebno v zadnjem času rapidno nazaj. Točno izvrševanje poslov zahteva točne in zadostne uprave.

4. Krediti. Imamo »Narodni fond«, ki pravzaprav obstoja in še ne obstoja. Bodoči zakon upamo, da bo istega utrdil in stabiliziral ter mu zasigural upravo. Iz tega fonda do sedaj ni bilo nikdar rednih in zadostnih kreditov za nujne potrebe vojnih žrtev. Kritja ni za pokojnine, za orodje, za brezobrestna posojila, za obleko, za podpore in celo za zdravstvo ni bilo denarja.

Ako se hoče bodoči zakon striktno izvajati mora biti poskrbljeno za točne in zadostne kredite, ki se morajo periodično redno nakazovati. Brez tega ni nobene oskrbe in zaščite.

7. **Zaposlenja.** Imamo poleg invalidov, ki se izuče novih poklicev v zavodih tudi druge ljudi in to invalide, vdove in sirote, ki s pokojnino ne morejo živeti, drugega zaposlenja pa ne morejo dobiti.

Vsa državna podjetja in uradi bi morali bolje gledati na to, da sprejmejo vojne žrtve v službo. Danes pa vlada ista mržnja napram njim, kakor pri privatnih podjetjih. Pri tem naj pogledamo samo n. pr. tobačne tovarne in posebno državna podjetja, ki zaposlujejo delavce.

Pa tudi uradi. Invalidi so bili iz državnih služb reducirani pa so še danes na cesti, med tem se na drugi strani vedno sprejemajo drugi ljudje. Reduciranim invalidom, uslužbencem je treba preskrbeti novih nameščenj ter v bodoče vsake redukcije preprečiti. Zato je treba poskrbeti z natančnejšimi predpisi.

6. **Pomoč.** Pri priznavanju raznih pomoči se ne sme gledati na to, ako se kdo peča s podjetjem ali prodajanjem, ali zaposlnjem, ki mu ga je nudila država. Bodoči zakon namerava izključiti od pomoči in zaščite vse one, katerim je država na katerikoli način pomagala do samostojnosti. Toda pomisliti je treba, koliko donaša dotičnemu samostojni obrat? Ako pogledamo n. pr. trafikante, vidimo v kako slabem položaju so po večini, ker jim je oblast vzela polagoma polovico procentov. Enako obrtniki, državni uslužbenci itd.

Vsaki vojni žrtvi mora nuditi zakon gotove ugodnosti sorazmerno po nesposobnosti in uvaževaje njegov gmotni položaj. Zaslužek, ki ga ima le z lastnimi močmi in je težko pridobljen, kakor vsakega drugega zdravega človeka, ne sme biti vzrok odprave. Pomisliti je treba, da ima vsak, ki trpi večno na telesu, ga ovira hiba povsod in je izpostavljen posledicam, vendar pravico, da dobiva neko odškodnino za to. Z naklonitvio možnosti samostojnega preživljanja, se mu ni dalo še nazaj zdravja in vseh zmožnosti.

Vsaka vojna žrtev mora imeti vsaj delne ugodnosti za svoj položaj zato ne sme zakon izključevati popolnoma prav nobenega.

Imeli bomo vedno več hiralcev. Zato je treba predvideti zaščito teh ljudi, ki postajajo vedno starejši in obnemogli. Potrebovali bomo hiralnic.

Iz vseh faktov je treba vstvariti zares pravo zaščito vojnih žrtev in popraviti, kar je do sedaj zagrešenega. Zakon ne sme regulirati samo bodočega temveč tudi že preteklo.

Trije prijatelji.

(Nadaljevanje.)

Pa je zažvižgal zopet, presunljivo in otožno, kakor, da kličejo pogubljeni na pomoč. Zopet se je začel peklenski trušč, grmenje in bobnenje. Jezik pa je tulil vmes, kakor volkodlak.

September je spustil gos in planil skozi vrata v črno noč.

»No, dovolj smo razgrajali,« je pomislil Jezik in ustavil tovariša.

Fekeleš je zadovoljno vrgel drog po podstrešju in dejal:

»To je bila sila. Hujša, pri moji duši, kakor pri vesoljnem potopu.«

Bombardon pa je že lezel po lestvi. Fekeleš se je porogljivo nasmejal:

»Mudi se mu do vina.«

»Pošteno sem ga zaslužil,« je odvrnil Bombardon.

Pregledali so dobiček.

Šest steklenic je bilo še polnih. Ker so bile v kotu, so popadle vse v plen »strahovom«. Ena

Imamo že šesto povojno leto, pa se še vedno govori o rešitvi invalidskega vprašanja in o donošenju invalidskega zakona.

Žalostno je to, ker vsaka vojna, ko konča svoje grozovito delo, pobere po tleh najpreje svoje ranjence in jim nudi pomoč, potem se šele loti nadaljnjega dela. Najprvo so na vrsti vojne žrtve, njim je treba najprvo pomoči, njihov zakon bi moral biti prvi sprejet, potem šele drugi, ker vsi so bili odvisni edino od zaslug borcev za domovino. To ni samo plačilo, ni dolžnost, temveč je tudi socijalno samaritansko delo. Toliko časa se že tresemo za vsako bilko svojih zahtev, vse smo že razložili, napravili že število načrtov, pa nismo našli nekaj velikodušnih ljudi, ki bi si upali spraviti enkrat v sklad in likvidacijo to vedno še odprto najnujnejše vprašanje.

Kongresi so nam pokazali, da so druge države na lep socijalen način uredile vprašanje žrtev vojne, pri nas pa kolebamo kljub temu, da ima naša domovina dovolj podlage in sredstev za to. Država, ki ima dobro vojsko, ne sme puščati v nečasti borcev invalidov in njihovih svojcev.

Ako se do sedaj niso našli ljudje, ki bi to pojmili in imeli toliko čuta, še vendar nismo obupali.

Od časa do časa se pojavlja naše vprašanje na površje in tako ga imamo zopet ravno sedaj. Mogoče, da se uresničijo naše vroče želje.

Narod in njegovi poslanci naj temeljito revidirajo današnje mrtve točke začasnega invalidskega zakona in naj dajo možnosti, da se oživotvori drugi, ki bo vsaj nekoliko zopet poživel odrevenele ranjene ude in mrke žalostne duše žrtev dolgotrajne vojne.

je bila docela prazna in razbita. Zdrobili so jo v zmešnjavi. Osme pa ni bilo. Zgodilo se je z njo, kakor z obema goskama. Vzeli so jo bežeči s seboj, ker v strašnem strahu so celo pozabili izpustiti iz rok to, kar je kateri držal. Tobak je bil raztresen, le nekaj cigaret je ležalo na kupčku, kamor so jih dajali tisti, ki so jih delali. Ker niso bile v rokah v času »groze in strahu,« so ostale.

»No, nekaj je,« je rekel Bombardon in potehtal gos, ki je padla iz rok Septembru. »Ta bo nam tudi dovolj.«

Pokrepčali so se, kakor se spodobi po takem delu.

»Ti ne pridejo nikdar več sem,« je rekel Jezik.

Fekeleš pa je pokazal močne, bele zobe:

»Bogme, nobena kultura in izobrazba jih ne spravi.«

Nato so pobrali plen in odšli...

Kar začujejo v nekem grmu, že pod Kalvarijo stokanje.

Trije prijatelji se ustavijo. Jezik vpraša:

»Kdo stoka?«

Boječ glas je odgovoril:

»Kaj ste vi, Trioglovčani?«

»Kdo nas kliče«?

Vsi trije so se namuzali, zakaj poznali so glas.

»September,« je odgovoril glas. »Pomagajte mi!«

Vsi trije skočijo v grmovje in tu se jim je nudil krasen prizor. Dve veji sta objeli Septembra krog pasu in ga nista pustili ne naprej in ne nazaj, tako da je visel nad potokom, ki ga je mislil preskočiti.

Bombardon se je nasmejal:

»Bog te je kaznoval za izdajstvo, haha... Če imaš kak oguljen petak, pa te rešimo, ker si ravno Prlek.«

»Kaj vam nisem pripomogel do poštene večerje, požeruhi?«

»Še zabavljal bi rad. — Kaj pa delaš tu v grmovju?«

»Kaj sem mar šel dobrovoljno vanj?«

»Kdo te pa je silil?«

»Vi. Razgrajali ste, da bi vas bil vesel vsak podjeten hudič in človeka se nehote loti groza.

Pravice vojnih žrtev.

Človek, ki nima stika z vojnimi žrtvami si misli, da so vsestransko dobro preskrbljene, ker dobivajo od države razne pomoči, pa tudi drugače vživajo splošne ugodnosti pri publiki. Med svetom naletimo na posameznike, ki skoro zavidajo invalide zato, ker imajo povsod prednost, dobivajo od države pokojnine in podpore in so preskrbljeni po zavodih, službah in drugod.

Kdor pa ima priliko imeti stika z invalidi, vdovami n sirotami, si bo predstavljal drugačno sliko.

Ako obišče naše domove ali prisostvuje invalidskim shodom in čuje vse one pritožbe, vse tarnanje in jadikovanje ter nekoliko povprašuje posameznike po nedostatkih in pomanjkanju, dobil bo na tisoče odgovorov, ki jasno orišejo vso brezbrižnost in zapuščenost napram vojnim žrtvam. Videl bo, kako malo so deležne vojne žrtve pri današnjih razmerah pomoči. Ako se premotri vsa današnja zaščita in oskrba vojnih žrtev v detajlih, se vidi, da je pravzaprav skoro nič ni.

Kdor se hoče o tem prepričati, naj vzame v roko začasni invaidski zakon in naj se postavi ž njim v roki pred skupino invalidov, vdov in sirot. Prične naj čitati posamezne odstavke in paragrafe in naj vprašuje maso, katerih ugodnosti je deležna.

Začel bo pri brezplačnem zdravljenju za vojne hibe, kar seveda mora biti, ker zdravljenja se ne more nobenemu človeku odrekati.

Strokovni pouk se tudi drži, saj je itak v malih slučajih potreben. S tem pa je skoro končano.

Nadalje bo uvidel, da se izučenemu invalidu ne daje nobenega predvidenega orodja ali nadomestka v denarju.

Tudi mu ne dajo nobenega brezobrestnega posojila za vpostavitev eksistence. Za vse to že davno ni bilo nobenega kredita na razpolago.

Prodaja tobaka je v rokah vojnih žrtev samo tam, kjer so male nerentabilne prodajalnice. Vse boljše, posebno pa glavne zaloge so v rokah drugih. K malim prodajam je prideljenih po več vojnih žrtev skupaj, tako, da nobena ne more živeti od dohodkov. Poleg tega pa je država dohodke za polovico skrčila.

V službe se vedno rajše jemlje neinvalide in druge protežirance, kakor invalide. Državna podjetja, tovarne, rudniki itd. nič ne gledajo na vojne žrtve, temveč nasprotno, branijo se jih. Iz državnih služb so bili reducirani invalidi.

Posredovalnice za delo se prav nič ne ozirajo na prednost vojnih žrtev. One gredo kar po vrstnem redu. Pri raznih koncesijah in privilegijih so invalidske organizacije in vojne žrtve zelo omejene. Koncesij ne morejo prevzeti, ker stavi svoje predloge obrtni red, pa tudi sredstev nima nihče za to. Tako gredo koncesije v druge roke.

Pokojnine ne dobiva danes več kot tretjina vojnih žrtev. Po južnih pokrajinah v Srbiji in Črni gori je na dolgu po nekod še od balkanske vojne. Pa tudi pri nas je že v velikih slučajih mesece in leta na dolgu. Narastli so že milijoni dolga. Pa koliko znaša? Invalidi imajo po procentih reči in piši po 7 Din 50 p, 15 Din, 22 Din 50 p, slepci in podobni z vsemi nadlogami pa kar po 37 Din 50 p pokojnine na mesec. Kaj naj kupijo danes za te novčiče?

Sicer so tudi dodatki, ali kdo jih dobiva? Na prste se lahko naštejejo oni, ki dobe z dodatki vred vsega skupaj mesečno okoli 80 Din. To so vsi denarni prejemki. Pogrebnih stroškov ne dobiva nihče, ker ni bilo še nikoli kredita za nje. Pač pa se po zakonu dosledno izvaja odstavek »Izguba pravice do pomoči«, kar seveda ni v prid vojnim žrtvam.

O kaki zaščiti dece, to je vojnih sirot ne more biti govora. Uradi, ki imajo posla z deco odklanjajo vojne sirote z izgovorom na zaščito po invalidskem zakonu. Specijelnih tozadevnih zavodov ni. Za deco mora skrbeti revna mati ali reditelji iz dodatkov pri pokojnini, ki znaša po par dinarjev. Deca duševno in telesno zaostaja, kar bi pod očetovo skrbjo gotovo ne. Tako se uniči marsikatera nadebudna eksistenca. Za razne podpore in obleko hodijo prošnje nazaj odklonjene, radi pomanjkanja sredstev. Za pokojnine leži kupe prijav nerešenih, krediti pa zapadajo.

Tako bo prišel dotični, ki revidira pravice vojnih žrtev do zaključka, da so jih bore malo deležne.

Videl bo, da se današnji začasni invalidski zakon ne more izvajati, ker se mu ne da podlage in sredstev.

Imamo invalidske zavode, v katerih je peščica invalidov začasno preskrbljena, toda izven njih je velikanska masa invalidov, posebno pa vdov in sirot, ki se jim ne nudi takorekoč skoro nič.

Zdravstvo, ki ga ni treba v veliki meri in ni trajno, učenje, ki ni trajno ter one malenkostne nestalne pokojnine, to je vsa zaščita vojnih žrtev.

Ni čuda potem, da vojne žrtve vedno protestirajo, zahtevajo in prosijo zboljšanja svojega položaja.

Za to vprašanje bi se morali splošno vsi državljani bolj brigati.

Vse panoge bi morale pomagati vojnim žrtvam, da se pošteno in primerno preskrbe.

Protestno zborovanje v Celju.

Na poziv Udruženja vojnih invalidov so priredile podružnice Celje, Braslovče, Št. Peter v Sav. dol. in Šmarjete pri Jelšah v nedeljo 14. t. m. pri Belem volu protestno zborovanje proti zavlačevanju invalidskega zakona. Zborovanja se je udeležila imponzantna množica okrog 500 vojnih žrtev. Po kratkih pozdravnih besedah predsednika celjske podružnice Vel. Finžgarja je vzel predsedstvo protestnega shoda profesor Mravljak. V svojem izvajanju je povdarjal iskreno ljubav vseh vojnih žrtev do skupne domovine in se na kratko dotaknil obupnega položaja invalidov, vdov in sirot, ki že šesto leto po svetovni vojni v nestrpnem pričakovanju, da se jim ustvari v državi eksistenčna možnost, umirajo vsed bede in pomanjkanja. Vsa odgovornost za to pade na one voditelje naše države, ki so z neprestanimi krizami preprečili, da bi se že zdavno sporazumno z Udruženjem vojnih invalidov izdelani zakonski načrt sprejel v Narodni skupščini. V imenu jetičnih tovjarišev je pozdravil zborovanje tov. Samec ter bodril navzoče obupane tovariše in tovarišice na složno delo v dosego svojih ciljev. Tov. Frölich je naslikal v drastičnih primerah dosedanjo oskrbo vojnih žrtev, ki je znašala pri vdovi mesečno 2.50 dinarja, a pri vojnem invalidu 22 Din pokojnine. Leni načrti v začasnem invalidskem zakonu so ostali večinoma le na papirju. Tudi se je začelo ono znano licitiranje z obljubami, od katerih invalid, vdova in sirota pač ne more živeti. Naslednji govornik tov. Jenko izraža v naprej iskreno zahvalo vsem tistim, ki bodo pri uresničenju invalidskih zahtev krepko sodelovali. Pismena zahvala za dosedanje požrtvovalno delo se odpošlje dr. Ježu, vsem udeležencem sestanka na Brezju, ki so se spomnili tudi nesrečnih vojnih žrtev, pa se izreče srčna zahvala.

Koncem lepo uspelega protestnega zborovanja predlaga presednik v imenu pripravljalnega odbora resolucijo, v kateri se zahteva takojšnje sklicanje Narodne skupščine in na kateri naj pride na dnevni red kot prva točka invalidski zakon. Resoluciji se priloži tudi spomenica, v kateri so naštete najvažnejše zahteve vojnih žrtev. Oboje se odpošlje na kabinetno pisarno Nj. Vel. kralja, predsedstvu ministrstva in Narodne skupščine. Na predlog tov. Jenka so se podali zborovalci nato korporativno skozi mesto pred srezko poglavarstvo. Posebna deputacija je izročila srezkemu poglavarju g. vladnemu svetniku dr. Žužeku resolucijo za ministrstvo za socijalno skrbstvo, nakar so se invalidi mirno razšli. Njihov nastop po mestu je vzbudil precej zanimanja.

V grozi pa ni časa misliti, nego bežiš. Hotel sem preskočiti grm in potok, pa sem obvisel.«

Jezik se je nasmejal in pomagali so nesrečnemu Septembru iz zagate.

»Žejen si?«

»Dajte.«

In goltal je, kakor kotanja v Cirkniškem jezeru, ko požira vodo. Bled obraz je dobil normalno barvo.

»Potreben sem bil tega,« je rekel, ko je odstavil steklenico.

*

Drugo jutro pa je bilo vse mesto polno groznih pravljic o tisti viničarski hiši tam na hribu. Vinogradski paznik, ki je ravno pred par dnevi nastopil službo, jo je odpovedal, češ, da hudičev ne pojde stražit. Star je in mnogo je videl in izkusil, a take grozote še nikdar, tako je pripovedoval. Hiša je bila vsa žareča in grmelo je v njej in treskalo, kakor v peklu, dasi še tam ni bil nikoli. Ve pa, da hujše niti v peklu ne more grmeti in treskati. Po goricah pa je renčalo, stokalo, hropelo in copotalo, kakor da so dirjali po njih sami konji. Kolje pa se je lomilo, kakor v viharju. On sam, ki se tako kmalu česarbodi ne ustraši, je bežal s holma na holm, a vedno je nekaj strašno za njim sopihalo, kakor bi sopla cela lokomotiva.

No, nekaj je moralo že biti, ker je to konštatiral nemški časopis, ki je izšel drugi dan. V podlistku je nek učenjak razlagal skrivnosti narave, ki so nam še neodkrite.

Učenjak je stavil sam sebi vprašanje, da ako ima na zemlji tudi še druga bitja, nego smo mi, kako je potem to, da jih še ne poznamo, kako to, da jih še nismo videli. On sam pa si je odgovarjal dalje, da ni res, da bi jih ne videli, ali vsaj slišali, nego da se je to pripetilo že mnogim, le da so vsi mislili, da se jim je sanjalo, da imajo halucinacije. Če pa vidi priprosti človek kaj, mu pa ne verjamejo.

»Ali govorim vam,« je pisal učenjak, »da mi ne vidimo niti stotino tega, kar je na svetu. Evo vam, samo poglejte: veter, najsilnejša prirodna sila, ki prevrača ljudi, podira hiše in ruje drevesa s koreninami vred, vzdiguje vodo, kakor gore, velikanske parobrode meče, kakor orehove lupine, ta veter, ki žvižga, tuli — ali ste ga že videli? Ali ga je mogoče sploh videti? A vendar je.«

»Učenjaki,« je nadaljeval učenjak v svojem feljtonu, »iščejo in raziskujejo skrivnosti prirode in obračajo posebno pozornost na njeno najbolj čudovito skrivnost na naši zemlji. Odkar človek misli, odkar svoje misli izraža in zapisuje, čuti okrog sebe neko skrivnost, v katero še ne more prodreti, ker so njegova čutila nepopolna. Za sedaj se je zadovoljil, da je imenoval to silo Bog, da je na podlagi tega veroval v drugi svet, ki je njegovim preprostim očem neviden. In reči moramo, da je v tisti veri v drugi svet skrite mnogo resnice. Čim bolj se pa razvija misel in z njo um človeka, tem bolj se mu odpirajo oči, da vidi, česar v svoj čas, v svojo prvotno dobo ni videl. Takrat so vsi ti nevidni pojavi zavzemali v človeškem umu smešne in grozne oblike. Takrat že je nastala ljudska vera v nekaj čeznaravnega, ki je rodilo vero v mnogovrstne bogove, bajke o dušah, vilah, povodnjih možeh, zmajih, zakletih princezah. Tu se je zgodilo tisto, kar je rekel nekoč Voltaire: »Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, a človek mu je to vrnil z obrestmi.« Vse to pa je še kolikor toliko ostalo tudi dandanes, vkljub temu, da se je spopolnil človeški um v vero enega edinega Boga. Zakaj, obdaja nas nekaj — in mi to čutimo — kar nima zveze z vero v Boga, nego si prestrašeni človeški možgani ustvarjajo še vse drugačne fantome, ki so zanj strašnejši in mogočnejši, nego Bog — ker Boga pozna vsaj po veronauku in svetem pismu, a ti skrivnostni pojavi so mu pa nezapisana in nerešena skrivnost.

Že skoro celo stoletje ljudje znajo, da so na sledu nekaj novemu. Mesmer in neki drugi so pokazali nova pota in prišli so že pred kratkim do posebno čudovitih rezultatov. Mednarodni shod za psihične raziskave je v glavnem obračal največjo pozornost na pojav materijalizacije prikazni in pojavov, ki nas obdajajo. »Ti fenomeni,« pravi učenjak dr. Gustav Geley, »pa bili še tako vznemirljivi, spadajo brez prerekanja v področje pozitivnih znanosti; dado se speljati na problem biologije, oziroma biološke filozofije. Materijalistični nauk se preobliči na prospeh podzavestnega dinamopsihizma, ki se zdi jedro bitja in morda njegova edina istina. Polet metulja, ki žine iz bube, je več, nego pesniški simbol, to je sama formula vznikov in metamorfoz, ki spe v ektoplazmi (substanci) materijalizacij. Nadobičajni pojavi dajejo brezmejno nado, da bomo mogli podvreči preizkusni metodi tajno življenja in usode...« —

»Preveč bi bilo za itak skromen prostor v našem časopisu,« je pisal učeni feljtonist dalje, »ako bi našteval vse učenjake, ki se bavijo s temi problemi. Morda se povrnem k temu ob drugi priliki. Hočem pa omeniti samo še to, da tudi v literaturi nahajamo poskuse, rešiti ta problem.

(Konec prih.)

Novi invalidski zakon.

Glasilo državnih uslužbencev »Naš Glas« piše o načrtu invalidskega zakona sledeče:

Načrt novega invalidskega zakona bo dovršen v najkrajšem času v ministrstvu za soc. pol. Minister za soc. pol., predstavniki invalidskih udruženj in eksperti ministrstva za soc. politiko so dovršili doslej sporazumno one določbe, ki govore o višini invalidskih podpor. Zakonski načrt predvideva za 100% invalide enako podporo, kakršna je veljala v Srbiji pred vojno. Ta podpora bi znašala 360 zlatih ali 5400 papirnatih dinarjev na leto, ali 450 papirnatih dinarjev mesečno. Najtežji invalidi bodo prejemali letno 9000 dinarjev ali 750 Din mesečno, kar odgovarja invalidski podpori, ki so jo uživali najtežji invalidi pred vojno v naših novih pokrajinah.

Aktivni oficirji in državni uradniki, ki se ponesrečijo pri izvrševanju vojne dolžnosti se morajo na leto dni po demobilizaciji izjaviti: ali hočejo še dalje ostati v aktivni službi, in v tem primeru napredujejo kakor ostali državni uslužbenci, ali pa hočejo, da se jih proglasi za invalide. V tem primeru bi dobivali pokojnino, ki jim gre po zakonu o ustroju vojske ali po zakonu o civilnih državnih uslužbencih, kot invalidsko podporo bi prejemali razliko med penzijo in med njihovimi zadnjimi aktivnimi dohodki, a v te dohodke se ne računajo doklade za obleko, drva, slugo, konje, stroko, kakor tudi ne draginjske doklade.

Oficirji svobodnih poklicev, ki nimajo pravice do pokojnine, bi dobivali kot invalidsko podporo ravno toliko, kolikor pripada aktivnim oficirjem ali državnim ulužbencem. Civilne osebe, ki bi postale vsled nesrečnega slučaja ali sovražnikovega zla dejanja, invalidne, bi dobivale kot invalidsko podporo ono, ki bi jo uživale na podlagi svoje šolske izobrazbe, ako bi takoj po dovršenem šolanju stopile v državno službo.

Popolnoma slepi in ostali najtežji invalidi imajo pravico sprejema v poseben invalidski dom. Ako ne pridejo v dom, prejemajo posebno doklado 3400 papirnatih dinarjev na leto.

Tuberkulozni invalidi v drugem in tretiem štadiju bolezni imajo pravico, da prejemajo po vsakem dopustu iz zdravljenja brez ozira na odstavek njihove invalidnosti za dobo šestih mesecev najmanjšo invalidsko podporo stoodstotnega invalida. Enaka pravica se prizna siromašnim invalidom, ki so stari nad 60 let.

Vojnim vdovam se bo regulirala invalidska podpora na sledeči način: vdove brez otrok in ki so sposobne za delo bodo prejemale podporo dvajsetprocentnega invalida, kar znaša na leto 1080 papirnatih dinarjev. Ako je pa taka vdova stara nad 45 let, ali mlajša pa nesposobna za delo, bo prejemala invalidsko podporo tridesetprocentnega invalida, to je 1620 dinarjev na leto. Vdove z deco in brez ozira na starost bodo dobivale za svojo osebo na leto 1620 Din letno, a za vsakega otroka, ki odgovarja zakonitim predpisom, po 540 dinarjev na leto. Vse vojne vdove bodo imele pravico do penzije brez ozira na čin, ki ga je užival njihov mož v vojski. Le vdove oficirjev in državnih uradnikov bodo prejemale pokojnine, ki jim gredo po zakonih o ustroju vojske in o civilnih državnih uslužbencih.

Invalidske sirote brez očeta in matere bodo prejemale sledeče podpore: prva sirota 2700 dinarjev na leto, vsaka nadaljna sirota po 540 dinarjev na leto. Na podlagi posebnih določb se bo priznavala invalidska podpora tudi siromišnim starišem, bratom in sestram umrlega vojaka.

Dalje se je razpravljalo tudi o določbah glede početka in trajanja invalidske podpore in o izgubi pravice do podpore. Zavzelo se je stališče, da izgube podporo osebe, katerim je zagotovila država na drug način dostojno eksistenco. Pravica do invalidske podpore ne gre tudi onim osebam umrlih vojakov, ki plačujejo na naslov različnih neposrednih davkov več kakor 30 dinarjev.Kriterij 30 dinarjev je osnovan na srbski davčni zakon, ker veljajo o različnih pokrajinah države davki, ki zopet v drugih ne obstoje. Za te kraje se bo odredila vsota neposrednih davkov tako, da bo odgovarjala onim 30 dinarjem.

Za proučevanje so ostale še določbe o pregledu invalidov, o sodnem piznanju pravice do podpor, o narodnem fondu in o prehodnih in končnih določbah.

*

Naše gibanje.

POZIV.

Podružnica udruženja vojnih invalidov v Krškem pozivlja vse vojne invalide, vdove in sirote, da se polnoštevilno udeleže manifestacijskega shoda, kateri se vrši v nedeljo dne 21. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v sokolski dvorani v Krškem.

Odbor.

*

Manifestacijski shod za naš zakon se bo vršil v Ljubljani dne 21. septembra t. l. ob 8. zjutraj v salonu gostilne pri Mraku na Rimski cesti. Dolžnost vsakega člana in članice je, da se tega shoda udeleži. Manifestacija mora biti impozantna, da pokažemo, da smo zreli čuvati naše pravice in da damo čim jačjo zahtevo vladi. Sprejeta bo obširna in pomenljiva resolucija.

Dramatični odsek v Ljubljani bo pričel zopet delovati in študirati igre. Podružnice, ki imajo na razpolago odre, naj se obračajo na ta odsek, ki jim radevolje samo proti režiji vprizarja igre v prid društvenim blagajnam.

Minister za socialno politiko g. dr. Behmen pride kakor se poroča inšpicirat invalidske zavode v Slovenijo. Želimo, da bi pri tem uvidel marikatero potrebo, ki naj bi jo izpolnil.

Naša brivnica je pri Ferkula & Zidar-ju v Ljubljani na Ambroževem trgu (poleg gostilne pri Konjičku). Tovariši, ki se izkažejo s članskimi knjižicami ali uverenjem dobe skoro polovičen popust. Postrežba je zelo solidna in vljudna. Solastnik brivnice tov. Zidar je invalid. Zato pojdimo k svojim, kjer nas iz sočutja in prijateljstva po znižani ceni točno postrežejo. Tudi tovariše iz dežele, ki prihajajo v Ljubljano opozarjamo na to brivnico, kjer dobe iste ugodnosti, kot domačini.

Podružnica v Slovenjgradcu je imela 27. julija t. l. izredni občni zbor. Udeležba ni bila povoljna, zato je predsednik po otvoritvi grajal nezanimanje članstva. Obrazložil je delovanje podružnice, pri tem pa pograjal nekatere odbornike, da so gledali na lastno korist. Tov. Čreslovnik je poročal o delovanju tajništva. Obsojal je, da dosti članov pošilja prošnje kar direktno na pristojna mesta, ki so nepopolne in hodijo nazaj radi podatkov, kar povzroča mnogo zamud. Člani v marenberškem in vuzeniškem okolišu ter iz drugih bolj oddaljenih krajev naj se poslužujejo poverjenikov. Tov. Vernik poda blagajniško stanje. Tov. Belinc iz Ljubljane razloži delovanje udruženja, nakar je bil podan odboru absolutorij. — Sestavil se je odbor za kandidatno listo iz tov. Čreslovnika, Kosa in Habernikove. Ta odbor je predložil kandidatno listo, ki je bila izvoljena. — Nov odbor je sledeči: Predsednik Puncer, podpredsednik Potočnik; odborniki: Čreslovnik, Vertnik in Arih ter vdovi Habernik in Pungartnik, namestniki: tov. Pogorevčnik, Jehart in Čreslovnik. Nadzorni odbor: tov. Marčič, Proje, Kos, namestnika: Kac in Praprotnik. Delegat tov. Marčič, namestnika: Puncer in Čreslovnik.

Poročilo iz občnega zbora. Dne 24. avgusta 1924 se je vršil v Št. Jerneju na Dolenjskem izredni občni zbor podružnice. Vodil ga je predsednik tov. Jernej Luzar. Izreče se zahvala tov. Miha Rolihu, ker je po smrti tajnika tov. Zagorca vodil posle. Da se poživi delo podružnice se je sklical izredni občni zbor. Tov. Škrjanc je z lepim govorom bodril k delu, ker smo samo vsled svoje brezbrižnosti zaostali z zakonom zopet pred vrati. Upa, da bomo pri sedanji vladi dosegli svoje pravice in človeku primerno življenje. Kritizira, ker ljudstvo plačuje davke specijelno za vojne žrtve, a one pa prejemajo le bore drobtinice. Konča s parolo: »Invalidski davek invalidom.« Odbor se je izvolil sledeči: Predsednik J. Luzar, podpredsednik Homan, tajnik Škrjanc, blagajnik Homan, odbornika Rolih in Franko. Poverjenika tov. Rangus v Gor. Vrhpolju in Lešnjak v Vrhu. Nadzorni urad tov. Turk, Tržinar in Medle, namestnika Martinčič in Bile. Delegat tov. Škrjanc. — Pri slučajnostih so se čula ogorčenja, ker vojne vdove nimajo trikratne polovične vožnje. Opozorilo se bo zastopnika udruženja, da zastopa stališče, da se bo tudi vdovam izposlovala ta ugodnost.

Naši dopisniki. Uredništvo prejema več dopisov, glede katerih ni razvidno, odkod prihajajo in so brez podpisov. Zato naznanja vsem dotičnim dopisovalcem, da takih dopisov ne objavlja. Ni zadostno, ako piše kdo »tovariš iz dežele« ali dopis iz tega ali onega kraja, temveč se mora dotični podpisati. Želimo, da bi bilo čimveč pravih dopisnikov, ker bo s tem list prinašal še bolj vsestranske točne informacije.

Podružnica v Ljubljani ima odslej uradne ure v pondeljkih, sredah in petkih od 9. ure do 12. ure in od 15. do 17. ure, v torkih, četrtkih in sobotah pa od od 9. do 14. ure. V zalogi so vedno vsakovrstni moški, ženski in otročji čevlji po znižanih cenah. Vsak si lahko izbere poljubno vrsto in kupi čevlje proti takojšnjemu plačilu. Tudi članom drugih podružnic, ki prihajajo v Ljubljano je mogoče dobiti čevlje po znižani ceni pri ljubljanski podružnici. Naročijo lahko številke in opišejo kvaliteto pismeno v naprej. Naročujte toraj čevlje pri udruženju, ki so znatno ceneji in pomagate s tem tudi nekoliko društveni blagajni s provizijo. — V podružnični pisarni leži še več nedvignjenih članskih knjižic onih članov, ki so svoječasno izročili fotografije in popisnice. Opozarjajo se dotični, da pridejo čimpreje po svoje knjižice in plačajo vsak izvod po 5 Din. Oni pa, ki še niso prinesli popisnic in fotografij naj to takoj store, ker nobeden član ne sme biti brez knjižice.

Javna zahvala. Na Brezju na Gorenjskem se je zbralo dne 31. avgusta t. l. večje število bivših vojakov iz svetovne vojne h kongresu. Ob tej priliki se je ustanovil pripravljalni odbor, ki ima nalogo sestaviti nekako društvo bojevnikov v svrho ublaževanja gorjá, ki ga je prizadejala vojska. Med pripravljalnim odborom je tudi en zastopnik udruženja vojnih invalidov. Na kongresu so zbrali navzoči precejšnjo vsoto za vojne slepce, in pa 1000 Din za druge vojne žrtve. Teh 1000 Din je izročil izvršnemu odboru kaplan g. Jernej Hafner v vporabo. Zato se izvršni odbor tem potom iskreno zahvaljuje vsem darovalcem, ki so se spomnili nesrečnih vojnih žrtev.

Uradni del.

Razpis. Odda se mesto sluge pri okrajnem sodišču v Ljutomeru. Prosilci imajo vlagati kolekovane prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti do 24. oktobra t. l. na predsedništvo okrožnega sodišča v Mariboru. Natančnejši razpis se vidi v Uradnem listu štev. 86.

Prodaja kruha. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani razpisuje zakup prodaje kruha, žemelj, kifeljcev in brezalkoholnih pijač na vojaškem vežbališču v Ljubljani. Prodaja se vrši samo ob času vežbanj med odmori. Treba je položiti kavcijo v višini štirimesečne najemnine. Zakup traja do 31. julija 1925. Natančni pogoji so razvidni pri tajništvu izvršnega odbora v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica med uradnimi urami. Reflektanti naj vložе pismene prošnje na izvršni odbor najkasneje do 25. t. m. Prodajo pa morejo dobiti samo vojni invalidi, ker vojaški predpisi izključujejo ženske osebe.

Čitajte stanovsko glasilo!
Pridobivajte naročnikov!

Za tiskovni sklad so darovali:

Jereb Jožko, Ljubljana 5 Din; Kreže Franc, Čemšenik 25, p. Medija-Izlake 10.50 Din; Valent Jožko, Zagorje 20 Din; Šimič Rudolf, Zadvor 38, p. Sp. Hrušica 1 Din; Žagar Martin, Ljubljana, Cerkvena ulica 19 10 Din; skupaj 46.50 Din.

KAR NE VEŠ VPRAŠAJ
ARGUS
BEOGRAD
Univerzaalni Informativni Biro
Knez Mihailova ul. 35. Tel. 6-25.
(Pasaž Akademije Nauka.)

Odgovorni urednik: Ivan Vuk.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.